

КРАЄЗНАВЧІ АКЦЕНТИ В КУРСІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ДОБИ

Соколова Л. С. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*)

2017 рік проголошено Роком Української революції 1917-1921 рр. Сторіччя події, що змінила хід історії стало формальним приводом для «неформального» прочитання відповідної лекції, адже «1917 рік відкрив час великих суспільно-політичних та етнокультурних потрясінь, руйнації старого ладу, намагань змінити на краще життя народу України».

Щире прагнення викладача-історика представити свій предмет якомога ширше і глибше, як правило, призводить до переобтяженості курсу, створює інформаційну напруженість і дає низьку ефективність викладання. Один із можливих варіантів подолання означеної проблеми – звернення до краєзнавчих історичних джерел та надання переваги якості інформації над її кількістю.

Мета такого методичного прийому – порівняти сприйняття тої або іншої події в суспільстві крізь певне письмове джерело в контексті його авторства, часу створення та сучасності. Переважна більшість дослідників історії України ХХ століття, зокрема періоду національно-визвольних змагань 1917-1921 рр., мають справу з писемними джерелами – документальними (законодавчі, актові, діловодні, статистичні, судово-слідчі, дипломатичні, програмні документи політичних партій і громадських об'єднань); оповідними (літописи, твори політичної, навчальної, художньої літератури, публіцистика); періодичною (офіційною і неофіційною) пресою; джерелами особового призначення (спогади, щоденники, листи, автобіографії); матеріалами конкретно-соціологічних досліджень. Запропонований прийом було апробовано під час лекції та семінару, що передбачало продуману організацію навчального процесу, зокрема пошуку і презентації різних видів оповідних краєзнавчих джерел, організації діалогу та дискусії. Для підготовки до практичного заняття студенти отримали книги одеських істориків «Одеса в епоху війн і революцій» та «Чорноморська хвиля Української революції». У результаті нетрадиційного викладання було виявлено такі переваги: 1) можливість показати історію краю як частину історії України і навпаки; 2) зацікавлення студентів через наближення до них історичного матеріалу у просторі (завдяки історичному та літературному краєзнавству) і часі (завдяки актуалізації). На користь запропонованого прийому подання історичної інформації вказує також специфіка викладання історії України в технічному вузі.